

העם כשהלשון מתחלקת לגולדה מאיר

גם לראש-ממשלה יכולה להתחלק לשון. זה קרה השבוע לגולדה מאיר. הדבר אירע בסיום הדיון המדיני הגדול בכנסת (ראה דו"ח לבוחר), כאשר השיבה גולדה מאיר בעיקר לדבריו של מנחם בגין טענתה העיקרית: אייפשו היה בשעתו לקבל הפסקת-אש, מבלי להסכים לשיחות יארינג. מי שתומך בהפסקת-האש, מוכרח היה לתמוך בהחלטה המקורית של הממשלה להיכנס לשיחות. על כך הגיב ח"כ יוחנן באדר בקריאת-בנינים: "אין קשר בין שיחות (יארינג) ובין הפסקת-אש!". גולדה פנתה לעבר באדר, ובריתחת הפולמוס סתתה מן הדברים שהתכוננה להגיד. היא קראה: "חברי-הכנסת באדר, כאשר תהיו במצב

● דרישה להסכם דו-שנתי לאספקת נשק מארצות-הברית, כדי שארצות-הברית לא תוכל להפעיל לחץ על ישראל בשעת ניהול שיחות יארינג, על ידי מניעת משלוחי נשק. סיוע כלכלי מוגבר. ● דרישה שארצות הברית תסתלק רשות ממהתחית גבולות השלום כפי שנוסחו בתוכנית רוג'רס א'.

מטרה אחת — טאקטיקות שונות. שני הסעיפים הראשונים לא היו מיכשול לקבלתם על-ידי האמריקאים. אולם ברור מעל לכל ספק, שארצות-הברית תסרב להכיר בגבולות אחרים מאלה שהותו בתוכנית רוג'רס א'. תמורת ניסוח מסוכם זה, נסוג שר הביטחון משה דיין מכל דרישותיו הקודמות, הצהיר בפומבי שדרישתו להסדר חדש של הפסקת האש — שפירושו סילוק הנשק הכבד משני צידי התעלה, אינה תנאי לחידוש שיחות השלום.

הציע

הכחיש

מה מסתתר מאחורי ההצעה המפתיעה לסגת מגדת התעלה

ה קרב השני על התעלה התחיל. אך בניגוד למלחמת-ההתשה, מופעלים בו רק תותחי-גינר ופגזים מילוליים. במרכז עומדת הצעה מהפכנית. היא הושמעה בעולם על-ידי חסידי משה דיין, בשמו של דיין (כרגיל). היא הוכחשה על-ידי דיין עצמו, לא פעם אלא פעמיים (כרגיל). יגאל אלון הביע בפומבי את התנגדותו לה (כרגיל). הממשלה לא דנה בה (כרגיל). העיתון-נות טיפלה בה עד בוש (כרגיל). מהי ההצעה?

קשה לדעת זאת, מבעד למסך-העשן של השמועות וההכחשות. אולם נדמה שקדיה הם כלהלן:

צה"ל והצבא המיצרי יוציאו מאזור התעלה את כל-ינשקם הכבדים — גייסות שריון, תותחים וכו', עד למרחק מסויים, כגון 20 ק"מ מכל צד. ליד התעלה יישארו רק כוחות קטנים של חי"ר. במצב זה תוכשר התעלה מחדש לפעולה, ותיפתח למעבר כלי-שיט.

זוהי ההצעה שפורסמה בצורת שמועות. אולם כמעט ודאי שאין זו ההצעה האמיתית, או הרצינית. כי אין להניח בשום פנים כי מצרים ו/או ברית-המועצות יסכימו להפעיל את התעלה מתחת ללועי המקלעים של חיילי צה"ל במעוזיהם, אפילו אם יורחקו התותחים והשריון.

ההצעה האמיתית היא, על כן: להרחיק לא רק את הנשק הכבד, אלא את כל הכוחות של שני הצדדים למרחק סביר מהתעלה. ליצור מעין שטח-הפקר מפורז בין שני הצבאות, שבמרכזו תיפתח ותופעל התעלה. בתוך שטח זה יכול להתמקם כוח ניטרלי.

מה הן המעלות והמיגרעות של הצעה מעין זו? מה סיכוייה להתגשם?

הצעה

ה הצעה עצמה לא צמחה במוחו של משה דיין, או של יועציו (אם יש כאלה). אביה הרוחני הוא אחד מהוגי-הדעות היותר מקוריים שצמחו בצה"ל — אלוף

משה דיין

אכא אכנ

במבט ראשון היה נראה כאלו הופשרה קשיחותה של ישראל, והיא באמת מוכנה לחזור לשיחות יארינג, בתנאים קלים בהרבה מאלה שהציבה קודם. האמת היתה הפוכה לגמרי.

איש בממשלת-ישראל אינו מתכוון ברצינות לנהל את שיחות יארינג כדי שיושגו בהן תוצאות. המטרה המלמדת את דיין, אלון ו-אכנ, כמו את כל שאר השרים, היא מטרה אחת: המשכת הסטאטוס-קו. הטאקטיקות של השרים להשגת מטרה זו הן שונות. אולם המטרה היא אחת, ואין מאחוריה שום כוונה ליתור על שטחים או להסכם שלום אמיתי.

יחסי-חוק גם קמבודיה היא ארץ-ישראל

הסתלקו מוויאט-נאם! היכנסו למיזרח התיכון! — זוהי, לפי הגדרתו המפורסמת של ליצן ווינגטוני, עמדתם של יהודי ארצות-הברית.

הם יונים בדרום-מיזרח אסיה, והם ניצים במערב אסיה. הדבר הרגיו מאוד את הנשיא לינדון ג'ונסון. לא פעם ניסה לאיים על מנהיגים יהודיים שאם לא יחדלו לתמוך בתנועה נגד מלחמת ויאט-נאם, הוא יתנקם בהם ביחסו לישראל. אך זה לא עזר. יותר חכם. עתה מוכיח הנשיא ריי צ'ארד ניכסון שהוא חכם יותר.

רוב מחוקקי הסינאט האמריקאי תבעו, ערב הבחירות האחרונות בארצות-הברית, לספק נשק לישראל. לא היה מועמד שהת' כחש לדרישה זו — כי אין אזור-בחינה שאין בו בוחרים יהודיים. אולם ניכסון רוצה לשלוח נשק לשליטי קמבודיה, ששם מעורר סלידה בחלק גדול של דעת-הקהל האמריקאית. שהתקומם נגד התערבות ניכסון שם. בראש הסולדים עומדים, כמובן, הליברלים היהודיים ונציגי גיהם בסינאט.

לפני כמה ימים הגיש ניכסון לאישור הסינאט הצעת-חוק לאספקת נשק למדינות-חוץ. היא נוגעת למדינות רבות. אך בול-טות שני מדינות שתקבלנה את חלקה-הארי: טות (המשך בעמוד 14)

שהציעו לנו — הפסקת-אש בלי שיחות, וזה יהיה בשם מעצמה אחת לכל הפחות, אני מבטיחה לך שנקבל את ההצעה... אתה אומר שאין קשר. עובדה היא שהצעה שרוצצה לנו, ושקיבלנו אותה, היה קשר חזק. זה יהיה נוח לקבל רק מה שטוב, ולהשאיר מה שקצת קשה!"

מי רוצה שלום? מה מסתתר במי-לים אלה, שזממרו ללא מחשבה תחילה? גולדה קבעה בפירוש שממשלתה מעור-גינת בהפסקת-אש, אבל לא בשיחות-שלום. אילו ניתנה זו בלי אלה, היה טוב. למרבה הצער, אין טוב (הפסקת-האש) בלי רע (שיחות-שלום).

מעבר לכל התימרונים, זוהי מדיניות ממשלת גולדה מאיר — כפי שהתבטאה בפלטי-תפה זו.

הממשלה

בבל"ת

משך שבוע ימים נראה היה כי ממשלת-ישראל עומדת בפני משבר חמור. למשקיף מבחון היה נדמה כי חילוקי דעות רציניים ביותר שוררים בין חברי הממשלה המר-כזים. הצהרותיו של משה דיין בדבר הצורך לחזור לשיחות יארינג ולהשיג הסכם חדש להפסקת-האש, נראו כסותרות עם עמדותיהם של גולדה מאיר, יגאל אלון ואבא אבן.

מני-יורק זעק שרת-חוף אבא אבן, כי הצהרותיו הפויות של דיין מזיקות לענין הישראלי. הוא עמד כבו, בשיחותיו עם שר-החוף האמריקאי, בפני "סחיטת התפוז עד תומך" ואז באו דבריו של דיין וקילקלו הכל. גולדה זעמה גם היא על דיין. לפי אחד הפירסומים, היא טרקה בפניו את שפורפרת-הטלפון כאשר צילצל אליה לבקש התנצלות. תנאים משפויים. והנה, כאשר הסי-תימה הישבה, הסתבר כי לא נתגלעו בה שום חילוקי-דעות. כל השרים הסכימו פה אחד לגבי נוסחה של "יצירת תנאים מסו-יימים לחידוש שיחות יארינג".

התנאים, אותם ביקשה ממשלת-ישראל תמורת הסכמתה לחזור לשיחות, היו צרי-כים להיות מופנים לממשלת-ארצות-הברית, והם כללו את הסעיפים הבאים:

* דברי הכנסת, ישיבה קי"ז, יום 16.11.70, עמודים 196, 197.

(מילל) מתתיהו (מת"י) פלד (47). מבכירי הקצינים הקרביים, ראש האפסנאות בימי מלחמת ששת-הימים, שפרש מצה"ל והלומד מדעי-המיוזרח באוניברסיטה של לוס-אנג'לס. פלד, אחד התומכים הניהלים ברעיון הקמת מדינה פלסטינית, העלה עוד לפני שנתיים את הרעיון שיש לאפשר בדרך זו את פתיחת התעלה, בעיקר כדי לעקר את העוינות הסובייטית לישראל, וליצור חיץ בין שני הצבאות.

צה"ל הלך בדרך הפוכה — היאחזות בקצה קו הפסקת-האש, על-ידי הקמת קו ברילב לאורך התעלה עצמה.

מאו לא נשתתק הוויכוח, בעיקר במישור הצבאי-המיקצועי. האם כדאי להגן על קו התעלה הגנה סטאטית, או לנהל במיקרה הצורך, אם המצרים יחצו את התעלה, מלחמת-תנועה בשרתב סיני? איך לשלב שתי מגמות אלה?

מה הם הנתונים לוויכוח כזה היום, בנובמבר 1970?

המישור המדיני

צורך הוויכוח, מוטב להפריד בין המישור המדיני ובין המישור הצבאי — אף כי למעשה שני הדברים שלובים זה בזה. הנימוקים המדיניים:

ברית-המועצות מעוניינת בפתיחת התעלה. הדבר דרוש לה כדי לקצר את קו-התחבורה שלה לויאט-נאם, וכדי להקל על חזירתה לאזור ים-סוף (תימן ודרום-תימן), הפירץ הסרטי (ניסיונות הנפט) והאוקיינוס ההודי (מיזרח-אפריקה, הודו).

אם תאמין ברית-המועצות כי ניתן לפתוח את התעלה רק על-ידי פשיטה מצרית לפיני, היא עלולה לתמוך בכך. אם ניתן לה להשיג את הדבר בדרך

